

13.

CHANSON NEVEZ

*Var sujet glac'har ha tristedigez daou den
yaouanck demeure a baros Speyet, pres
da vervel gant ran-galon.*

Tud yaouank deus ma faroz, didosted, me o ped
Da zilaou ar vuez a zo guenin erruet ;
Me zo eur sergent-major, tistrei deus an armeio
Rejouisset ma c'halon, o entreal bars ar vro.

Pa voan me partiet, da gommanç va c'honje,
Moa losquet var ma lerc'h objet va c'harante
Moa losquet var ma lerc'h fleuren ar yaouankis,
Evit mon da ober eur c'hampagn, tressec ar guer a Paris.

Epad pever blas anter, e zon bet e regiment,
Hi neus gret va oll chagrin a va brassa tourmant ;
Bemnos a bep mitin, a pad an deiz aliez,
Va speret a uije betec ty va mestres.

Ma speret a nije betec va bro beniguet,
O sonjal a heb momet bars va amzer passeet,
C'hoarvezout a re guenin e guis ar durzunel,
Pa ve collet ganti e far a non dol da vervel.

Guenime, tud yaouank, a c'hoarvezet memes tra.
Glac'haret bras a voan o tond da partia,
Rannet a voa va c'halon o toned d'he c'huitad,
Hi pa velas ac'hanon e devoa calonat.

Eiz devez arog partial visemp assembles bemde,
Ac eur sulvez d'abardaë hi a lavaras di-me,
An daelo n'hi daou lagad, hi moues entrecoupet :
— Petra rin-me, den yaouank, pa vec'hn partiet.

— Me ya da vont breman da ober pinijen,
Da laqua lioua e du va oll dillajou guen.
Evit ober caon da va muña caret,
Partiet evit a Republik en deion tremenet.

— Pa vec'hu erru n'ho regiment, me o ped va servicher
Da rei d'in ho quehellou ractal dre eur lizer,
Me a meus chagrin bras gant aon a vec'h casset,
En tu all dar mor bras guis dar vartolodet.

Ar blaves mil eïs cant tri uguen a daouzec,
Da zevet gouel an Nedelec, a voan-me partiet.

— 2 —

Da zevez gouel an Nedelec, da zeg heur deus an noz
Pa voa ma c'hamaradet o c'hont da repos.

Voan o font ti va mestres, da laret dei quenavo.
Hi pas velas a c'hanon a gommença gwelo,
— Arça eta, den yaouank, moc'h o vont er mes ar vro.
Beuzet e ze ma c'halon, en eur mor a zaelo.

Quenavo a laran d'hoch, quenavo, va mestres,
Ben ar pevar pe pem bloas n'hi n'hom gavo assembles,
Hi a vouches din neuse, n'hi daou lagad an daëlo,
Hac a coueas d'an douar casi guis deun den maro.

Dan de quenta blas, voan erru bars ar guer a ruel,
Cetu me scrivas eul liser d'am mestrezic fidel,
Hi a respontas din, pevar devez goude,
Penaos a voa clan, clan bras var hi gouele.

— Mar na teud quet d'am c'honsoli, ma servicher fidel,
Gant ar chagrin ar glac'har me zo prest da vervel.
Ho pebeus malheur evit eun den tener da guitad e vro,
Ho velet e vuia caret, bars toul dor ar maro.

Pa vijen en faction var ar meneiou huel,
Ma daou lagat a droe var zu Breiz-Izel.
Ma daou lagat a droe var zu ty va mestres,
Mes na vellent netra nemet coajou aliez.

Deus ar mintin a gleven un nombr a lapousset
A mouez ar rossignol, var bec ar veeu pignet,
Ar rossignol a laras din dre e voez melodius :
— Te ho c'heus ebars ar guer eur vestrez carantesus.

— Eur vestres leun a c'hlac'har, a carguet a anken,
A baoue e soc'h partiet, o c'hober pinigen.
Neuze a lavaras din, gant e vouez triumphant :
Me gred e zoc'h glac'haret, couls a c'hi, soudard yaouank

— Var da zal he zeo merket, gant liou an distridiguez,
Penaos he zout anquenet, o quitad da vestres.
Neuze a zisquennas d'an traon da vodik, da vodik,
Hac a teuas var ma scoa, da gana ar musik.

An eostic a laras din guand e voez triumphant :
— Me a vezo fidel doc'h queit ma vec'h no regiment
— Arça eta, eonic bian, mar vec'h din ken fidel,
Ez a iello evidon, da vectec Breiz-Izel.

Ben arc'hoas mintin querquent vel m'a vo scler,
Te a deuio dam c'hamp, da guerc'hat eul liser.
Hanter nos mintin, n'a voa quet scler an de,
Me glevas ma messenger ; var ma freaes e cana.

Lavaret a re din neuse dre e ganaouen :

— Roet din ar paper, ma partiin soudan,
— Kers eta, eostic bian, da ziou esquel digoret
A quemeret an hent da vonet da Speyet.

Neur errui bars ar vro fe hei da dy ma mestres,
Ac a commenso cana e quichen e frenes,
Te a lavaro dei penaus vec'h digasset,
Deus ar guer a Baris, gant e muia caret.

Dan eur an anter nos erruas an eostic.
Da houl an digor digant ma mestrezic :
— Plac'h youank, emezan, digoret din an or
Me zo digasset aman, gant var sergent-major.

— An den yaouank-se, herves a meus clevet,
A zo choazet gant Doue, vit bea da pried ;
Cetu aman eul lizer a neus roet din-me,
Me ia da partiel breman, da gonta dezan o toare.

Ar bloaves mil eis cant tri-ugent a c'houezec
Ministr ar brezel e devoa decidet
Ministr ar brezel en devoa decidet
A vize bet liberet tout ar blaves unec.

Da ma mestrez ractal, a scrivaz eur lizer
Evit annonç dezi a voan erru dar guer.
— Arça eta plac'h yaouanck, a lavara dezi,
Quemered da joaüsted a quitted da ennui.

Dan decved a vis dû, a voan partied,
Deus ar guer a Baris, vit va bro benniguet ;
Neuse a teuas sonch din na demeus ma mestres.
Evit un den yaouank, pebeus plijadures.

Neur errui bars ar vro ezon et dy guellet ;
Neur entreal bars an ty dezy voan non adresset :
— Bonjour doc'h, ma mestres, cetu me bars er vro,
Erru on gant joaüsted, da laqua fin da canño.

— Laquet breman e ru an dillajou pa gret
Laquet lioua en du, pa voan me partiet,
Laquet breman o torn c'hani o servicher,
Ma vezimp-ni unisset ar rest deus on amzer.

— Cetu aman eur seïen, evit fin deus or yaouankis,
A meus digasset doc'h, deus a guer a Baris,
Conservit anezi, gant o coalen arc'hant,
Quen a ieffemp on daou ous tol ar sacramant.

— François ques, va servicher, eme ar plac'h, neuse
Na momp quet ar bonheur derrui bars ar point-se.

— 4 —

Or c'herent o deuz chenchet abaoe zoc'h partiet,
Ny eo an daou malheurussa zo gant Doue crouet.

— Ma mestres ! ma mestres ! nam zisconsolet quet,
Car me a meus eur galon a zo tener meurbet
Me zo eun den yaouank, tistrei deus an armeio,
A meus souffret dija nomb bras a dourmancho.

— Mes ebars va oll chagrin-me a nom gonsole,
Pa ten song din ac'hano'h va dous, c'harante,
A breman, va mestres, ma vezemp separet,
Gant our baret avel. me a vo discaret.

— A possubl a ve eta, a mefemp meritet,
Deus a beurs or c'berent, un dra quer cri meurbet,
Deus guenin-me dan illis, bezemp on daou fidel :
Iamp d'ober or fromesse, dirag en Aviel.

— Neuze ni bedo Doue, ac e Vam beniguet.
Da rei da dout or c'herent sclerijen, var ar sujet
Demeus ar bromesse a mump-ny on daou gret
Da vevi assembles, queit a vimp var ar bed.

— Arça eta, den yaouank. me guemer eur loden,
Demeus o c'hol chagrin, a demeus o c'hanken ;
Breman vellan ervad, demeus o propojo,
Evit on separi, neus nemet ar maro.

— Et breman d'ar guer, a me ia ive,
Ac informomb or sud, deus bolonte Doue,
A ben dissul d'abardaë, dan heur goude creiste,
N'y nom gavo assembles da gonta on doare.

— N'y nom gavo assembles lec'h a mump goulennet
Sclerijen digant doue, ac e Vam beniguet.
Laromp breman eur *Bater* rog non zispartial ;
Quenavo ta, ma mestres, queno dissul guenta.

A n den yaouank errui bars ty e dad

— Arça eta va sad quez, silaouit va feden.
Me ia d'espliqua d'och breman va flanneden,
Me ia da lavaret d'oc'h ar pes so erruet,
Ac ar pes a bouez bemde var ma speret.

— C'houec'h vlas so tremenet aboue par ar C'hran
Voa goneet va c'halon, gant eur plac'hic yaouank
Gant e c'hamaradezet moa guellet anezi,
Charmet doa va c'halon, goneze a voa ganti.

An eil guech ma y guellis voa bars illis Sant Per,
Daoulinet ebars ar c'hœur vis-à-vis dan auter.

— 5 —

Eno pa moa y guellet neuзд a moa songet
Penaus a voa nu elez deuz an en disquenet.

Pa voa echu an overn, voan deut emez an iliz
D'y gortos bars ar verred, goude fin an offis,
Pa voa o sortial ar mez deuz ar porchet
Me zirijas ma fajou vit monet d'y c'havet.

— Bonjour d'oc'h plahic yaouank, roanez an douar,
Ebars ar Finister, na velfem quet o par,
Goneet eo ma c'halon g'ueoc'h plabik, yaouanck,
Lavaret din, me o ped, breman o sentiment.

— C'hui ez eo, den yaouanck, an ini a garan,
Neus nemedoc'h d'am laquat errus bars er bed-man,
Ma c'halonik a voa genoc'hu gonezet,
Abaoué ar c'henta guec'h, ma guenoc'h parlantet.

— Mar vesimp separet, me vo ar malheurussa
A zo bet gan Doue crouet bars er bed-ma.
Rac se, eta or sud ques, desianomp on devez.
Vit m'a erruffomp tout da barlant assembles,
C'hoant bras a mup on daou da vea priejo,
Evit gallout nom garout, tre betec ar maro.

Respont dan daou den yaouank

— Arça'ta daou den yaouank, n'a deuz o maguet,
Ac evit dimezi or chonje na po quet,
N'y na gredomp birviquen z'oc'h galvet gan Doue,
Car n'a neus evidoc'h voalc'h a fidelité.

An daou den yaouank d'o c'herent

— Ben dissul guenta, epad an overen,
Eguis domp ni on daou, goulennit sclerigen,
Evar ar garantez a zo n'or c'halon,
Ac a pezo respont deuz on affection.

— Na deut quet da contrariat diou garantez barfait,
Pere varvo gant glac'har mar vint dispartiet,
N'y a deu do pedi da rei domp o conge.
Ma vezo gret er bed ma, pes zo laquet gant Doue.

Respont dan daou den yaouank

— Inutil ezeo d'oc'h, insisti davantach,
Unan ahanoc'h hei dar gouent a ini al dar scoulach,
N'oc'h quet galvet gant Doue da vea unissset,
Rac-se eta, daou den yaouank, rac-se nem separet.

— 6 —

An den yaouank de guerent

— Arça eta, va oll guerent, me ia da lavaret :
Ranna ret ma c'halon, troubli ret ma speret,
Me ia da lavaret d'oc'h, quenavo ! quenavo !
Varc'hoas pe darzo an de, me a vezo maro !!!

An den yaouank rencontras e vestres

Don heur goude creiste, me gavas va mestres,
A y glaharet bras a leun a dristigues,
— Autre Doue, den yaouank penbeus planéden.
Ranned ezeo ma c'halon, siouas gan un anken.
Oh ! querent malheurus, c'hui a pe ar galon.

An daou den yaouank d'ho c'herent

— Preparat o tillat caon, aben arc'hois vintin
N'y a vo cavet maro, dindan ar veen ivin
A zo quichen an illis, e cornic er verred,
A dindan pehini, n'y a vo interret
Laquet a hanomp, me o ped, dindan ar memes be,
Evit ma veffomp assembles, hed an eternite ! Amen !

FRANÇOIS RUPPE. (*Propriété de l'Editeur*)

CHANSON NEVEZ

*Var sujet ar gonscrivet yaouank demeus ar
blavez mil eis kant unec a tri-ugent*

Domine potentissime da luminem mihi.

Me o ped ta, va Doue, domp dam sclerigenni
Evit ma halliu discleria va buez tremenet
Ac ar poaniou da bere, siouas: e zon sujet.

Digorit o tiou scouarn, silaouit un den yaouank
Pehini neus quitted e vro, a blavez man present
Er blavez mil eis cant daouzec a tri ugent
Dar bemp varn-ugent a vis kerzu, vit rei doc'h da gompran

An deis-ee deuz ar mintin, voa deut an ordrenanç
Da partial dan dregon, evit ar republik Franc
Cetu ar conscrivet yaouank, oll voa glaharet,
O clevet ar c'hellou-se, o c'hallon voa rannet.